herpy

GEKKOER

Gargoylegekko

Rhacodactylus auriculatus

En kraftig, rolig klatrer fra krattskogen på Ny-Caledonia, med knopper bak på hodet som en liten gotisk vannspyer og en hale som kan gripe rundt grenene. Den tåler romtemperatur, lever av ferdigfôr og insekter og er et godt valg for deg som vil ha en robust gekko med litt mer vekt og personlighet.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Gargoyle gecko Tidligere navn: *Platydactylus auriculatus; Ceratolophus hexaceros*
Publisert 14. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**18-23 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**35-70 g**
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog og fjellskog**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Varmeplass	**26-28 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter, frukt og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**15-24 mnd.**
Kullstørrelse	**2 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 22-27 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Vedlegg D**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Rhacodactylus auriculatus har små, spisse knopper bak på hodet, som minner om de utskårne vannspyerne på gotiske kirker. Noen dyr har to tydelige knopper, andre en hel rekke, og de vokser frem med alderen. Nyklekte unger har et glatt, rundt hode. Hodet er bredt og trekantet og kroppen kraftig. Under tærne sitter det lameller som fester godt, og den tynne halespissen kan gripe rundt grenene.

Arten ble beskrevet i 1869 av den franske farmasøyten og naturforskeren Arthur Bavay under navnet *Platydactylus auriculatus*, og har siden 1883 hett *Rhacodactylus auriculatus*.

Et voksent dyr måler 18-23 cm inkludert hale, hvorav kroppen fra snute til kloakk utgjør opptil omtrent 12 cm. Vekten ligger typisk på 35-70 g. Fargene spenner fra grå og brun via rød til gul og oransje, ofte med striper, flekker eller marmorering, og det er avlet frem mange varianter. Halen kan kastes av hvis dyret blir grepet eller redd. I motsetning til hos *Correlophus ciliatus* vokser den ut igjen, men den nye halen blir sjelden like pen.

Arten er robust og rolig og tåler som regel håndtering fint. Hannene er territoriale og slåss, så de må holdes hver for seg.

Utbredelse og leveområde

Arten finnes bare på Ny-Caledonia i det sørvestlige Stillehavet, og bare på hovedøya Grande Terre. Den er knyttet til de ultramafiske områdene, der jorda er rik på nikkel og andre tungmetaller. Den er vidt utbredt i fjellene i den sørlige delen av øya og finnes dessuten på isolerte massiver langs vestkysten og i den sentrale østlige delen, mot nord helt opp til Dôme de Tiébaghi.

Området arten forekommer i, anslås til knapt 11.000 km², men stedene der den faktisk lever, dekker bare omkring 250 km².

> **Naturlig utbredelse:** Ny-Caledonia.

LEVEOMRÅDE

Rhacodactylus auriculatus holder til i maquis, den lave, tette buskvegetasjonen på de nikkelrike jordene, og i fuktig skog og fjellskog, særlig i skogkanten. Den er funnet opp til omkring 1.100 meters høyde. Om natten søker den føde på stammer og grener av busker og små trær, og sjelden på bakken. Om dagen gjemmer den seg i tett vegetasjon nær bakken eller i hule trær. Den er først og fremst en klatrer, men kommer oftere ned på bakken enn de andre store gekkoene fra øya.

Klimaet er subtropisk, med varme somre og kjøligere netter og vintre. Det finnes ingen nøyaktige målinger av temperaturen i dyrenes skjul, så verdiene for terrariet bygger på erfaringer fra fangenskap.

Arten er ikke truet som helhet, men den er lokalt presset av nikkelgruvedrift, gjentatte branner i maquisen, den invasive maurarten *Wasmannia auropunctata* og innførte rotter, katter og griser. Ulovlig innsamling var tidligere et problem, men har avtatt etter at arten har blitt vanlig i oppdrett.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). 60 × 60 × 60 cm er et godt mål, og fordi *Rhacodactylus auriculatus* kommer oftere ned på bakken enn *Correlophus ciliatus*, er ekstra bunnareal mer verdt enn ekstra høyde. Ungdyr under ca. 12 g trives best i en mindre oppdrettsboks, der de lett finner fôret.

Innred med skrå og vannrette grener, korkrør og korkbark i flere høyder og tett beplantning, slik at dyret kan krype i skjul. Levende eller kunstige planter som pothos og bromelier gir både skjul og fukt. Som bunnsubstrat egner en fuktig blanding av kokosmold, jord uten gjødsel og litt sphagnum seg. Vil du at hunnen skal bruke en eggleggingskasse, kan et grovt substrat som hun ikke kan grave i, f.eks. orkidébark, hjelpe.

Terrariet må ha god ventilasjon, helst med nettåpninger både øverst og nederst. Målene gjelder ett dyr. Holder du en hann sammen med hunner, må terrariet være tilsvarende større.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 22-27 °C i terrariet, og et lite område øverst kan gjerne nå 26-28 °C. Om natten skal temperaturen falle til 18-22 °C, og om vinteren tåler dyret netter ned til 16-18 °C. En liggeplass på opptil 29 °C er mulig, men den lave enden er den sikreste.

Varme er den største faren. Lufttemperaturer over ca. 28 °C bør unngås, og i hetebølger kan dyrene flyttes til et kjøligere rom. I de fleste norske hjem er ekstra varme unødvendig. Er det kaldt om vinteren, kan en lav varmepære eller en varmematte på siden, styrt av en termostat, hjelpe. Mål med et digitalt termometer både øverst og nederst, og la en del av terrariet være uoppvarmet.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal svinge mellom ca. 50 og 80 %. Sprøyt terrariet om kvelden, slik at fuktigheten stiger til 70-80 %, og la den falle til omkring 50-60 % i løpet av dagen, slik at bunnsubstratet kan tørke opp. Konstant fuktighet gir mugg og hudproblemer.

Rhacodactylus auriculatus drikker dråper fra blader og ruter, men sett også frem en lav skål med friskt vann, som skiftes daglig. Et hygrometer viser om rytmen holder. Sitter det hudrester på tær og hale, er luften for tørr.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og klarer seg uten UVB når kosten inneholder D3-vitamin. Svakt UVB-lys regnes likevel i dag som god praksis, fordi det gir en sikrere kalkomsetning og mer aktive dyr. Bruk et svakt rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1), f.eks. et T5-rør på 2,4-5 %, med minst 15 cm ned til de øverste grenene, og la resten av terrariet ligge i skygge.

Ha lyset på ca. 12 timer om dagen om sommeren og 10-11 timer om vinteren, gjerne styrt av en tidsbryter. Ikke bruk farget nattlys. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Grunnfôret er ferdigblandet pulverfôr til fruktetende gekkoer, rørt ut med vann til en tykk grøt. Merker som Repashy og Pangea er utviklet for denne gruppen gekkoer og inneholder frukt, protein, kalk og vitaminer. Server en liten skål hver 2.-3. dag til voksne og daglig eller annenhver dag til ungdyr under ett år. Ta ut rester etter ett til halvannet døgn. Skålen sitter best på en holder et stykke oppe.

Gi dessuten levende insekter ca. én gang i uken til voksne og 1-2 ganger i uken til ungdyr: sirisser, gresshopper, dubia-kakerlakker eller voksmøllarver som godbit. Insektene må høyst være så store som avstanden mellom dyrets øyne, og skal pudres med kalk med D3-vitamin. *Rhacodactylus auriculatus* er mer glad i levende fôr enn *Correlophus ciliatus*, og den kan gjerne få insekter oftere.

Moden frukt uten sitrus kan gis som godbit, men ferdigfôret skal være hovedfôret.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Rhacodactylus auriculatus er rolig og kan bli ganske tam, og de fleste dyr tåler godt å bli håndtert. Hold øktene korte, 5-10 minutter et par ganger i uken, og gi nye dyr et par uker i fred til å falle til ro. Sitt lavt, slik at et hopp ikke ender på gulvet. Ta aldri tak i halen.

Hanner må holdes hver for seg fordi de slåss, og også under paring kan en hann være hardhendt. En hann kan holdes sammen med én eller flere hunner, men å holde dem enkeltvis er den sikreste løsningen. Arten spiser gjerne mindre øgler, så ikke hold den sammen med andre arter eller med artsfrender av svært ulik størrelse. Om dagen sover dyret i løvet, og de fleste blir først skikkelig aktive om kvelden.

Føler den seg truet, kan den hvese og sperre opp munnen, men som regel blir det med trusselen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kan som regel brukes til avl fra omtrent ett års alder, hvis de er store nok. Hunnene trenger lengre tid, og hunnen bør være minst 18 måneder og i god hold, typisk 35 g eller mer, før hun settes i avl. Hannene kjennes på en bule ved halerota og en rekke porer foran kloakken. Unge hunner kan ha en lignende bule, og små dyr kan ha forsenkninger som ligner porer, så bruk en lupe, og vent med å fastslå kjønnet til dyret nærmer seg kjønnsmodenhet.

PARRING

Arten er ikke bundet til en bestemt sesong, men de fleste eggene legges fra vår til høst. En kjøligere vinter, f.eks. omkring 20 °C om dagen og 17 °C om natten, setter i gang avlen og gir hunnen tid til å bygge opp kalkreservene sine igjen.

Sett hannen inn til hunnen i terrariet hennes, og følg dem tett de første dagene. Paringen kan være voldsom, og hannen biter hunnen i nakken. Eggene kommer 30-60 dager etter paringen, eller først noen måneder senere, avhengig av hvor hunnen er i syklusen sin. Skill dyrene hvis hunnen blir skadet eller jaget.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger to egg om gangen, ett fra hver eggstokk. Under gode forhold kan hun legge mange kull i løpet av en sesong, opptil åtte-ni i året, men antallet avhenger mye av hvilken hold og alder hun har.

Sett en eggleggingskasse med fuktig sphagnum eller kokosmold i terrariet, ellers graver hunnen eggene ned i bunnsubstratet. Hun trenger rikelig med kalk og insekter hele sesongen. Stopp avlen hvis hun går markant ned i vekt.

INKUBASJON

Flytt eggene forsiktig over i en liten boks med fuktig perlitt, vermikulitt eller et kunstig substrat, uten å vende dem. Merk oversiden med blyant. Boksen må ha små luftehull.

Eggene inkuberes oftest ved romtemperatur, ca. 22-27 °C, og klekkes etter 60-90 dager. Kjølig inkubasjon tar lengre tid, men ser ut til å gi større og raskere voksende unger. Varmere inkubasjon forkorter tiden, men over ca. 28 °C øker risikoen for at fostrene dør. Egg som faller sammen eller blir gule og muggne, er som regel ikke befruktet. La dem ligge til du er sikker.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene måler ca. 3 cm fra snute til kloakk og veier omkring 3 g ved klekkingen. De skifter hud i løpet av det første døgnet. Flytt dem til en liten boks med tørkepapir eller sphagnum, grener og en plante, og sprøyt daglig. De lever av plommeresten de første dagene og begynner å spise etter et par dager.

Gi samme pulverfôr som til de voksne daglig eller annenhver dag, og små insekter 1-2 ganger i uken, pudret med kalk med D3-vitamin. Unger napper gjerne hverandre i halen, så hold dem enkeltvis eller i små grupper på 2-4 av samme størrelse, og skill dem straks hvis en haltrer eller mister halen. Veie dem jevnlig. De er utvokste etter halvannet til to år.

Helse og vanlige feil

Rhacodactylus auriculatus er hardfør, og de fleste problemene skyldes feil varme, fuktighet eller fôr. De typiske feilene er:

- For høy temperatur, f.eks. i et terrarium ved et vindu om sommeren. Det gir stress, nedsatt appetitt og i verste fall døden.
- For lite kalk og D3-vitamin, især hos unge dyr og avlshunner. Det gir bløte kjever, krumme lemmer og skjelving. Bruk et godt ferdigfôr, og pudre insektene.
- Konstant vått bunnsubstrat og dårlig ventilasjon, som gir mugg og hudproblemer.
- Hudrester på tær og halespiss. Gi et fuktig skjul, og løsne restene forsiktig med lunkent vann.
- Tapte haler etter håndtering eller slagsmål. Halen vokser ut igjen, men blir sjelden så pen som før.
- Bitt og skader når hanner holdes sammen, eller når en hann er for hardhendt mot hunnen.

Et friskt dyr har klare øyne, en fyldig halerot og et godt grep. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.